

GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY
INVESTING IN OUR PLANET

Angajamentele Republicii Moldova în calitate de Parte semnatară a Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei

**Anatolie RÎȘINA – Managerul Proiectului, Directorul Instituției
Publice „Unitatea de implementare a proiectelor în domeniul
mediului” (IP „UIPM”), Ministerul Mediului**

CONUSC - scurtă incursiune istorică

- În 1990 Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a creat un Comitet Interguvernamental pentru negocierea și elaborarea Convenției-cadru ONU privind schimbarea climei (CONUSC).
- La 9 mai 1992, la New York a fost aprobat textul CONUSC.
- Semnarea Convenției a avut loc în două etape:
 - (i) A fost deschisă pe parcursul lucrărilor Conferinței Națiunilor Unite asupra Mediului, care a avut loc la Rio de Janeiro în perioada 3-14 iunie 1992.
 - (ii) A continuat apoi în perioada 20 iunie 1992 - 19 iunie 1993, procesul fiind coordonat de către Cartierul General al Națiunilor Unite.

Obiectivul CONUSC

Articolul 2. Obiectivul final al CONUSC este de a stabiliza, concentrațiile de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să împiedice orice perturbare antropică periculoasă a sistemului climatic.

Protocolul de la Kyoto la CONUSC

- La COP 3 (Kyoto, 1997) a fost adoptat Protocolul de la Kyoto
- Protocolul de la Kyoto a intrat în vigoare pe 16 februarie 2005.
- Republica Moldova ca țară neinclusă în Anexa I a Convenției, RM nu a avut angajamente de reducere a emisiilor de GES în prima perioadă de angajament a Protocolului de la Kyoto.

Decizii relevante CONUSC (I)

- La COP 13 (Bali, 2007) a fost adoptat Planul de acțiuni de la Bali.
- La COP 15 (Copenhaga, 2009) – declarația politică **2°C**

Decizii relevante CONUSC (II)

- ▶ La COP 16 (Cancun, 2010) a fost adoptat Acordul de la Cancun, care încurajează țările în curs de dezvoltare să pregătească LEDS-uri în contextul dezvoltării durabile și să implementeze NAMA.
- ▶ Prin Acordul de la Cancun „se conștientizează că stoparea schimbărilor climatice necesită o schimbare de paradigmă spre construirea unei societăți cu emisii reduse de carbon, care oferă oportunități substanțiale și asigură o creștere economică continuă și o dezvoltare durabilă”.

Decizii relevante CONUSC (III)

- La COP 17 (Durban, 2011) a fost adoptat Ghidul privind elaborarea și raportarea către CONUSC a Rapoartelor Bienale Actualizate ale țărilor neincluse în Anexa I (Anexa III a Deciziei 2/CP.17).
- În conformitate cu capacitățile existente la nivel național și nivelul de suport internațional obținut pentru raportare, țările neincluse în Anexa I urmau să prezinte Secretariatului CONUSC către 31 decembrie 2014, primul Raport Bienal Actualizat (BUR1).
- BUR urmau a fi elaborate cu o periodicitate de doi ani, și raportate Secretariatului CONUSC ca documente de sine stătătoare, sau ca rezumate, părți componente ale Comunicărilor Naționale, în cazul în care anul de raportare a acestora coincide.

Decizii relevante CONUSC (IV)

- ▶ La COP 19 (Varșovia, 2013), Părțile au convenit să comunice contribuțiile naționale determinate intenționat (engl.: INDC – Intended National Determined Contributions) (Decizia 1/CP.19).
 - ▶ INDC-urile au fost incluse în noul Acord Climatic 2015 considerat și aprobat la COP 21 (Paris, 2015), cu perioada de angajament asociată cu reducerea emisiilor de GES: 1 ianuarie 2021– 31 decembrie 2030.
- ▶ De asemenea, la COP 19 (Decizia 21/CP.19) a fost aprobat Ghidul general privind procedurile domestice de măsurare, raportare și verificare (MRV) a acțiunilor de atenuare adecvate la nivel național (NAMA) a țărilor în curs de dezvoltare.

Decizii relevante CONUSC (V)

1. Acordul Climatic de la Paris (2015), aprobat prin Decizia 1/CP.21, are ca scop consolidarea reacției globale la amenințarea schimbărilor climatice
2. Acordul urmează a fi implementat pentru a reflecta echitatea și principiul responsabilităților și capacităților comune, dar diferențiate, în lumina variatelor circumstanțe naționale.

Cadrul legal al RM ca Parte semnatară a CONUSC

- ▶ Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova pentru ratificarea Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei nr. 404-XIII din 16.03.95, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 23 din 27.04.1995.
- ▶ Legea Republicii Moldova pentru aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la Convenția-Cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei nr. 29-XV din 13.02.2003, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 48 din 18.03.2003.
- ▶ Legea Republicii Moldova pentru ratificarea Acordului de la Paris Nr. 78 din 04.05.2017, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.162-170 din 26.05.2017.

Contribuția Națională Determinată Intenționat a RM (2015)

- Pe 25 septembrie 2015, RM și-a declarat contribuția națională determinată intenționat.
- Țintele de reducere a emisiilor de GES, stabilite în contribuția națională determinată intenționat a RM, și care cuprind perioada 1 ianuarie 2021 - 31 decembrie 2030

Contribuția Națională Determinată actualizată a RM (2020)

- ▶ Pe 4 martie 2020, Republica Moldova a prezentat Secretariatului CONUSC versiunea actualizată a contribuției naționale determinate (NDC).
- ▶ În conformitate cu aceasta, Republica Moldova s-a angajat să atingă către anul 2030 ținte mai ambițioase de reducere a emisiilor de GES.
- ▶ Astfel, ținta necondiționată urmează să crească de la 64% până la 70% comparativ cu nivelul înregistrat în anul de referință (1990), iar ținta condiționată urmează să crească corespunzător de la 78% până la circa 88% comparativ cu nivelul înregistrat în anul 1990.
- ▶ Noile ținte de reducere a emisiilor de GES urmează să fie introduse în Programul de dezvoltare cu emisii reduse a RM până în anul 2030 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia.

STRUCTURA RAPORTULUI BIENAL ACTUALIZAT CERUT DE CONVENȚIE

- ▶ În conformitate cu Decizia 2/CP.17, BUR trebuie să reflecte următoarele:
 - (a) informațiile privind aranjamentele instituționale privind compilarea în bază continuă a BUR și circumstanțele naționale relevante pentru tendința emisiilor antropice din surse și a reținerilor prin sechestrare a gazelor cu efect de seră;
 - (b) Inventarul național al emisiilor antropice provenite din surse și eliminarea prin sechestrări a tuturor gazelor cu efect de seră care nu sunt controlate de Protocolul de la Montreal;
 - (c) informațiile privind politicile și măsurile de atenuare a schimbărilor climatice și efectul acestora;
 - (d) informațiile privind constrângerile și necesitățile financiare, tehnice și de capacitate în vederea implementării Convenției;
 - (e) informațiile privind nivelul de sprijin recepționat pentru a permite întocmirea și prezentarea rapoartelor bienale actualizate;
 - (f) informațiile privind sistemul național de monitorizare, raportarea și verificare a progresului înregistrat în vederea implementării SDER și acțiunilor adecvate de atenuare la nivel național (NAMA);
 - (g) orice alte informații care, în opinia unei Părți semnatare care nu este inclusă în Anexa I, sunt relevante pentru atingerea obiectivului Convenției și pot fi incluse în raportul său bienal actualizat.

Raportarea și diseminarea NIR și BUR

- Rapoartele Naționale de Inventariere (NIR) - sunt compilate periodic din 2006, începând cu anul 2014 periodicitatea de elaborare este odată la 2-3 ani.
- Rapoartele Bianuale Actualizate (BUR) - sunt compilate din 2014, începând cu anul 2016 periodicitatea de elaborare este odată la 2-3 ani.
- NIR și BUR sunt disponibile pe paginile web ale Secretariatului CONUSC (<https://unfccc.int/BURs>), respectiv pe pagina web a proiectului (<http://clima.md/lib.php?l=ro&idc=82&>).
- Informația privind emisiile naționale de GES este disponibilă pe pagina web a proiectului și în format MS Excel (<http://clima.md/libview.php?l=ro&idc=264&id=5024>).

Inițierea proiectului BTR1 în Republica Moldova

- ▶ Republica Moldova a inițiat procesul de elaborare a propunerii de proiect BTR1 în luna august 2021.
- ▶ Proiectul propunerii de proiect BTR1 în formatul de aplicare GEF-7 a fost prezentat pentru consultări și comentarii Agenției de Implementare GEF (UNEP) în data de 18 octombrie 2021, concomitent a fost inițiat procesul de elaborare a planului de activitate și bugetului dezagregat pe activități.
- ▶ Pentru clarificarea aspectelor tehnice asociate cu bugetul și planul de activitate a proiectului BTR1, Agenției de Implementare (UNEP) i-au fost adresate mai multe întrebări de clarificare, răspunsuri la acestea au parvenit pe 25 și 30 noiembrie 2021.
- ▶ Propunerea de proiect BTR1 urmează a fi coordonată cu UNEP și finalizată către finele lunii februarie 2022, pentru a putea fi prezentată pentru aprobare către GEF pe parcursul lunii martie 2022.
- ▶ Aprobarea propunerii de proiect BTR1 de către GEF este anticipată în luna iunie 2022, iar lansarea proiectului la nivel național – în luna iulie 2022.

Mulțumesc pentru atenție!